

Львівський інститут
Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
(назва навчального підрозділу)

Кафедра менеджменту, економіки та туризму

Затверджую:
Заступник директора з навчально-методичної та виховної роботи

(підпис)
Євгенія ПАРФЕНЮК
(ПІБ)
29.08.2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
менеджменту, економіки та туризму
(назва кафедри)

Протокол № 01/25/26 від 28.08.2025 р.

Завідувач кафедри

(підпис)
Марта ОЛІХОВСЬКА
(ПІБ)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Економіка праці та соціально-трудові відносини»

Спеціальності: 073 «Менеджмент»

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Менеджмент»

Спеціалізація: _____

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Сенишин Світлана Євгеніївна – старший викладач кафедри менеджменту, економіки та туризму

(підпис)

Викладач:

Сенишин Світлана Євгеніївна – старший викладач кафедри менеджменту, економіки та туризму

(підпис)

Силабус розглянуто на засіданні кафедри кафедри менеджменту, економіки та туризму

Протокол № 01/25/26 від 28.08.2025 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Економіка праці та соціально-трудові відносини
Шифр та назва спеціальності	073 Менеджмент
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/ 90 год. Лекції : 20 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 56
Терміни вивчення дисципліни	V семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://li-maup.edu.lviv.ua/kafedry/kafedra-menedzhmentu-ekonomiky-ta-turyzmu/navchalno-metodychne-zabezpechennya-ly-bakalavrskyy-riven/sylabusy-osvitnikh-komponentiv/vybirkovi-spetsialnosti-073-menedzhment/ekonomika-pratsi-ta-sotsialno-trudovi-vidnosyny/

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

П.І.Б. викладача	Сенишин Світлана Євгенівна
Науковий ступінь	-
Вчене звання	-
Посада	Старший викладач кафедри менеджменту, економіки та туризму
Дисципліни, які викладає НПП	<i>Управління трудовим потенціалом, управління персоналом</i>
Напрями наукових досліджень	<i>управління персоналом</i>
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9946-7123
Контактна інформація викладача:	
Email	senyshyn_s@ukr.net
контактний телефон	(067)148-05-49
Порфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://li-maup.edu.lviv.ua/kafedry/kafedra-menedzhmentu-ekonomiky-ta-turyzmu/osobovyy-sklad/st-vykladach-kafedry-senyshyn-svitlana-yevhenivna/

1. Аанотація до дисципліни. Програма та тематичний план дисципліни «Економіка праці та соціально-трудоі відносини» орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами теоретичних аспектів економіки праці і соціально-трудоіх відносин, набуття практичних навиків із забезпечення практичних аспектів реалізації питань економіки і нормування праці.

2. Мета дисципліни полягає в формулюванні у студентів системи теоретичних і практичних знань з проблем розвитку та сучасного стану економіки праці та соціально-тудоіх відносин для фундаментальної та спеціальної освіти та для практичної діяльності за фахом.

3. Завдання вивчення дисципліни «Економіка праці та соціально-трудоіх відносини»:

- надання студентам сучасних знань з теоретичних аспектів проблем економіки праці в організації;
- формування у студентів практичних навичок і вмінь щодо управління працею в організації;
- сформувати у студентів науково обґрунтовані, адекватні реальності, раціональні знання про процеси, явища й тенденції у соціально-трудоій сфері;
- формування професійних умінь з вирішення проблем економіки праці в організації.

Пререквізити навчальної дисципліни. «Політична економія», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Управління персоналом», «Менеджмент».

Програмні компетентності.

Інтегральна компетентність	ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань. СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації. СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління. СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності. СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.
Результати навчання	ПРН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства. ПРН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПРН9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи. ПРН10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації. ПРН11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. ПРН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності. ПРН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Зміст навчальної дисципліни (денна форма навчання)

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Семінарські/ Практичні заняття	Самостійна робота	
5 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; аналітичний метод; синтетичний метод; практичний (робота з економічними моделями, статистичними даними, графіками); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз економічних ситуацій; дискусії, дебати; мозковий штурм; ситуативне моделювання; відпрацювання навичок моделювання); кейс-метод (аналіз реальних економічних ситуацій, пошук проблем, пропозиція рішень, побудова моделей); моделювання професійної діяльності (побудова економічних моделей, прогнозування, сценарне моделювання). Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, аналітичні завдання, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність, завдання на аналіз даних і моделей); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань; оцінювання проєктних та лабораторних робіт (моделювання економічних процесів, прогнозування).
Змістовий модуль I.					
Економіка праці і соціально- трудові відносини як навчальна дисципліна					
Тема 1.	Об'єкт, предмет та завдання дисципліни «Економіка праці та соціально-трудоі відносини»	2		4	
Тема 2.	Населення та трудові ресурси суспільства		2	6	
Тема 3.	Ринок праці та його регулювання.	2		4	
Тема 4.	Зайнятість населення.	2	2	4	
Змістовий модуль 2.					
Продуктивність та ефективність праці					
Тема 5.	Планування праці.	2		4	
Тема 6.	Організація праці.		2	4	
Тема 7.	Продуктивність та ефективність праці.	2		6	
Тема 8.	Політика доходів на підприємстві і регулювання заробітної плати	2	2	6	
Змістовий модуль 3.					
Механізм функціонування системи соціально-трудоіх відносин					
Тема 9.	Механізм функціонування соціально-трудоіх відносин та соціальне партнерство	2		4	
Тема 10.	Оплата праці та регулювання оплати праці працівників	2	2	6	
Тема 11.	Аудит сфери праці.	2		4	
Тема 12.	Вітчизняний та зарубіжний досвід регулювання соціально-трудоіх відносин.	2	2	4	
	МКР		2		
Всього:		20	14	56	
Форма контролю: залік					

Зміст навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Семінарські/ Практичні заняття	Самостійна робота	
5 семестр					<p>Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; аналітичний метод; синтетичний метод; практичний (робота з економічними моделями, статистичними даними, графіками); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз економічних ситуацій; дискусії, дебати; мозковий штурм; ситуативне моделювання; відпрацювання навичок моделювання); кейс-метод (аналіз реальних економічних ситуацій, пошук проблем, пропозиція рішень, побудова моделей); моделювання професійної діяльності (побудова економічних моделей, прогнозування, сценарне моделювання).</p> <p>Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, аналітичні завдання, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність, завдання на аналіз даних і моделей); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань; оцінювання проєктних та лабораторних робіт (моделювання економічних процесів, прогнозування).</p>
Змістовий модуль I.					
Економіка праці і соціально- трудові відносини як навчальна дисципліна					
Тема 1.	Об'єкт, предмет та завдання дисципліни «Економіка праці та соціально-трудоі відносини»	1	1	4	
Тема 2.	Населення та трудові ресурси суспільства			8	
Тема 3.	Ринок праці та його регулювання.			8	
Тема 4.	Зайнятість населення.			6	
Змістовий модуль 2.					
Продуктивність та ефективність праці					
Тема 5.	Планування праці.	2	1	8	
Тема 6.	Організація праці.			8	
Тема 7.	Продуктивність та ефективність праці.			8	
Тема 8.	Політика доходів на підприємстві і регулювання заробітної плати			6	
Змістовий модуль 3.					
Механізм функціонування системи соціально-трудоіх відносин					
Тема 9.	Механізм функціонування соціально-трудоіх відносин та соціальне партнерство	1		8	
Тема 10.	Оплата праці та регулювання оплати праці працівників			6	
Тема 11.	Аудит сфери праці.			8	
Тема 12.	Вітчизняний та зарубіжний досвід регулювання соціально-трудоіх відносин.			6	
Всього:		4	2	84	
Форма контролю: залік					

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний, проміжний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань та виконання ситуаційних кейсів, навички використання інструментів мотиваційного менеджменту.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення розвитку навичок командної роботи;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи де потрібно застосовувати знання для вирішення конкретних бізнес-проблем);
- активна участь на практичних заняттях під час виконання кейсів, які вимагають розуміння різниці між матеріальною та нематеріальною мотивацією, а також вміння розробляти індивідуальні підходи;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем.

Методи поточного контролю:

- усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення);
- письмовий контроль (контрольна робота, реферат, розробка системи заохочень);
- комбінований контроль (передбачає одночасне використання усних та письмових форм для перевірки теоретичного розуміння і практичних навичок);
- презентація самостійної роботи;
- спостереження (оцінка навчальної діяльності);
- тестовий контроль;
- проблемні ситуації, аналіз кейсів.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти* 5 семестр

Теми	Поточний контроль знань											Підсумковий контроль Модульна контрольна робота	Залік**	Загальна кількість балів		
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11				Тема 12	
Робота на семінарському занятті		5		5		5		5		5		5		20	визначається як сума балів за змістовими модулями	100
Самостійна робота	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	6				

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Самостійна робота. Завдання для самостійної роботи з дисципліни «Економіка праці та соціально-трудові відносини» формуються викладачем для кожної теми і передбачають: опрацювання здобувачами самостійно додаткового теоретичного матеріалу, який не входить до лекційного курсу та вирішення практичних задач і кейсів до кожної теми.

Критерії оцінювання самостійної роботи (конспект, реферат):

- повнота і логічність (конспект), актуальність і глибина (реферат) – 2 бали;

Критерії оцінювання самостійної роботи (вирішення практичних задач і кейсів):

- правильність розрахунків та використано кілька теоретичних підходів для обґрунтування рішень – 2 бали.

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудові відносини» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді комплексної роботи, що містить 2 теоретичні питання та розв'язання практичних завдань(міні кейсів) .

Модульне завдання містить:

1. Теоретичну частину – 2 запитання, яке передбачає розгорнуту відповідь на поставлене питання (наприклад: «Механізми регулювання ринку праці» або «Охарактеризуйте методи розрахунку оплати праці працівника»). **Максимальна оцінка по 5 балів за кожне питання.**

2. Практичне завдання, яке охоплює повний цикл завдань, які полягають в системному застосуванні теорій та інструментів економіки праці та соціально-трудових відносин для вирішення реальних проблем (наприклад: «Складіть план перевірки відповідності кваліфікації працівників займаним посадам»). **Максимальна оцінка 10 балів.**

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудові відносини»: при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (A) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);
- оцінка «добре» (B) ставиться за виконання 80% усіх завдань;
- оцінка «добре» (C) ставиться за виконання 70% усіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (E) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

«A» – 18-20 балів;

«B» – 16-17 балів;

«C» – 14-15 балів;

«D» – 12-13 балів.

«E» – 10-11 балів;

«FX» – менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудові відносини» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Залік виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, модульного контролю та заохочувальних балів.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

****Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить підсумковий семестровий контроль у вигляді заліку.**

Для здобувачів заочної форми навчання з дисципліни, підсумковий семестровий контроль (залік) проводиться обов'язково у письмовій формі та оцінюється на 70 балів та 30 – за самостійну роботу, що передбачає виконання тестів до кожної теми.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу. Курс «Економіка праці та соціально-трудова відносини» (для бакалаврів) передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, які проводяться у Львівському інституті ПрАТ «ВНЗ «МАУП», олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів). Відсутність на лекції не відпрацьовується, оскільки теми та питання лекцій і семінарських занять співпадають. Відсутність на семінарському занятті відпрацьовується. Відпрацювання семінарського заняття за рішенням викладача може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

На останньому за розкладом занятті проводиться модульна контрольна робота. Результат модульної контрольної робіт для студента, який не з'явився на контрольні заходи, є нульовим. У такому разі, студент має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Економіка праці і соціально-трудова відносина : підручник / О. І. Іляш, Н. О. Черненко, О. А. Шевчук, О. О. Трофименко, С. С. Гринкевич, Я. І. Глущенко ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : Вид-во «Політехніка», 2023. 371 с.
2. Економіка праці та соціально-трудова відносина : навч. посіб. / М. Акулов, Драбаніч А., Євась Т., Жукова О. та ін. Київ : ЦУЛ, 2023. 328 с.
3. Карпіщенко О. І. Економіка праці та соціально-трудова відносина : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2024. 349 с.
4. Ткачук В. А. Економіка праці й соціально-трудова відносина : навч. посіб. / В. А. Ткачук та ін. Київ : Видавничий центр НУБіП України, 2022. 616 с.

Додаткова:

1. Глобальна економіка : практикум / за заг. ред. Д. Г. Лук'яненка. Київ : КНЕУ, 2024. 168 с.
2. Дорошенко Л. С. Управління трудовим потенціалом : конспект лекцій. Київ : МАУП, 2024. 240 с.
3. Івашук І. О., Стахова Н. В., Живко М. А. Міжнародні міграційні процеси : навч. посіб. Тернопіль. : ЗУНУ, 2022. 204 с.
4. Ільїч Л. М., Акіліна О. В. Економіка праці та соціально-трудова відносина : підручник. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Гринченка, 2020. 952 с.
5. Касьяненко В. О., Старченко Л. В. Моделювання та прогнозування економічних процесів. Конспект лекцій : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2025. 185 с.
6. Козакова О. М. Забарна Е. М. Макроекономіка : підручник. Стереотип. вид. Херсон : Олді-плюс, 2025. 428 с.
7. Лук'янихін В. О. Менеджмент персоналу : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2025. 592 с.
8. Людський потенціал підприємницької діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. Н. Ю. Кубіній. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 172 с.
9. Цевух Ю. О. Ринок праці, міграція та соціально-економічний розвиток Європейського Союзу та України : навч.-метод. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 140 с.
10. Черенько Л. М. Модель рівня життя в умовах соціально-економічної нестабільності : монографія. Київ : Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2021. 365 с.

Інформаційні ресурси:

1. Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22.04.93 р. зі змінами і доповненнями. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 23.
2. Закон України „Про власність" від 26 березня 1991 р. *Голос України*. 1991.7 лютого.
3. Закон України „Про державну підтримку малого підприємництва". Урядовий кур'єр. 2000. № 217.
4. Закон України "Про зайнятість населення". URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/803-12>
5. Закон України "Про затвердження Державної програми зайнятості населення на 2008–2011 роки". *Голос України*. 2008. № 72. 15 квіт.
6. Закон України "Про колективні договори і угоди". Закони України. Київ : Ін-т законодавства, 1997. Т. 6. С. 5-10.
7. Закон України "Про колективні договори і угоди". URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3356-12>
8. Закон України "Про оплату праці". URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=108%2F95-%E2%F0>
9. Закон України "Про організації роботодавців". URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2436-14>
10. Закон України "Про охорону праці". URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3356-12>
11. Закон України "Про підприємства в Україні" // Закони України. Київ : Ін-т законодавства,

1996. Т. 1. С. 310-331.
12. Закон України "Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)". URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=137%2F98-%E2%F0>
 13. Закон України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності". URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1045-14>
 14. Закон України "Про соціальний діалог в Україні". URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2862-17>
 15. Закон України № 3687 - XII „Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" від 15.12.1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 1.
 16. Збірник законів України про працю / упоряд. Н. Б. Болотіна. 2-ге вид., випр. і допов. Київ : Знання, 2008.
 17. Кодекс законів про працю в Україні від 10.12.71р. № 322-У111 зі змінами, внесеними згідно з Указами Президії Верховної Ради УРСР, Законами УРСР, Законами України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=322-08>
 18. Конвенції і рекомендації, прийняті Міжнародною Конференцією праці, 1919-1956. Т. 1. Женева : Міжнародне бюро праці, 1991.
 19. Конвенції і рекомендації, прийняті Міжнародною Конференцією праці, 1957-1990. Т. 2. Женева : Міжнародне бюро праці, 1991.
 20. Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці. Женева : Міжнародне бюро праці, 1999. Т. 1, 2. 1560 с.
 21. Конвенція МОП „Про сприяння зайнятості та захист від безробіття" № 168 від 23 червня 1998 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 7.
 22. Конституція України (Основний Закон). Прийнята на п'ятій сесії ВРУ 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30.
 23. Постанова Кабінету Міністрів України “Про концепцію побудови національної статистики України та Державної програми переходу до міжнародної системи обліку та статистики” від 4 травня 1993 р. № 326.
 24. Про єдині тарифи умови оплати праці. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.1993 р. № 74.
 25. Про затвердження порядку проведення компенсації громадянам втрати частини грошових доходів у зв'язку з порушенням термінів її оплати. Постанова КМУ від 21.02.2002 р. № 159.
 26. Про сприяння зайнятості і захисут від безробіття: Конвенція МОП від 21 червня 1988 р. № 168.
 27. Рекомендації щодо визначення заробітної плати працюючих залежно від особистого внеску працівника в кінцеві результати роботи підприємства : Затв. наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 31 березня 1999 р. № 44.